

nici tambura, in v Andorovi sobi čakani, in v združenih melodijah zadoni mrtvaška popotnica, da se čuje v pokojno dolino.

In narod imenuje to: „čudno večerno godbo“, ter se shaja pred sv. križem, da moli za duše rajnih, ki so nekdanj stanovali tam gori.

Prosto poslovenil G. Višečki.

Dopisi.

Iz Trsta 20. jun. — Vrlemu našemu rojaku gosp. Antonu Fabijani-ju v Trstu je izročeno, da bode v Mehiko pošiljal vse, kar pojde za novi cesarski mehikanski dvor. Zato je g. Fabijani osnoval zvezo z mehikansko državo, da bode namreč za ta namen imel na morji ladje z jadrji. Mi zakliknemo temu novemu početu srčnega Slovenca: Bog daj srečo!

V Lutomeru na Štaj. 18. junija. J. K. — Trdo je res življenje dan danes; od vseh krajev se slišijo tožbe o veliki nadlogi in siromaštvu. Zaslužka ni, pomoči od nikogar, davkov pa in sto in sto drugih potreb obilo — kako se more, če mu je tudi konec vzeti, tukajšnji kmet izkopati iz najhujše stiske! Tako pride tedaj, da izprva dolg mali, kterege pa ob pravem času plačati ne more, ga v tožbo spravi, in čeravno po polževi poti sodnijske obravnave mu vendar le še prehitro čez glavo izraste. Zdaj pa je utopljen revež! Iz dolgov se izkopati mu zdaj ni več mogoče. Čeravno bi imel še kaj od hiše oddati, saj ne more, ker nihče ne mara za to. Po takem mora tedaj njegova znabiti zadnja lastnina iti na boben; al kako? Žalibog vselej z veliko zgubo! Tako ne samo, da svojih krajcarjev ne dobi, karajo ga še večidel pri tem tudi mnogi upniki, in to je ravno eden izmed glavnih vzrokov, zakaj je tako težko in večidel le pod najneugodnejšimi pogoji denarja dobiti. Pri takih okoliščinah pa tudi ni čudo, da ljudstvo zdihava, in da se nezadovoljstvo širi. Kdo pač bode z veseljem delal, ako vidi, da se mu ves trud in vse prizadevanje ne izplača več? Ljudje živijo le iz roke v usta ali od danes do jutre. Kakošni nasledki pa izvirajo iz take občne mlačnosti in nezadovoljnosti za našo društveno življenje, naj premisli vsak, komur je mar za blagor in srečo naroda in domovine. Ne verjamem, da bi se bila naša zemlja zdaj naenkrat toliko pokvarila, da bi ne bilo mogoče več izhajati, — da bi bile naše pridne roke izgubile svojo prejšnjo gibčnost, ali da je naš duh oslabil, — ne, ne! vse to je, če ne boljše, pa tudi saj ne lagodnejše kakor poprej; pa vendar pri vsem tem, v kako velikih stiskah se zdaj nahajamo. Kaj pa je temu krivo? Vzrokov najti ni ravno tako težko. Dva sta poglavitna. Eno je to, da kmetijstvo težijo tolikšni davki, da je zadnji čas, da vlada resno misli na to, da kmetijstvo reši presilnega tega bremena. Drugo pa je, da so se časi v vsem spremenili, mi smo pa zaostali. Nastopile so v obče druge okoliščine in druge razmere v našem vsakdanjem življenju, katerih pa mi še prav ne moremo zapopasti in po njih naše življenje uravnati. Tedaj poduk in zopet poduk! — Zimščina je pri nas letos skoro vsa za nič; jarina in vinogradi bolje obetajo. — To za zdaj, ljube „Novice“; drugikrat pa, ako vam je drago*), kaj o tukajšnjem narodnem življenju.

Iz Podrage na Vipavskem 18. junija. J-k. — Marsikak krajcarček so Podražanje pretekla leta vjeli za galetu, dokler so jo prodajali za seme; hodili so namreč v Podrago po njo, ter so sami pravili, da nikogar niso mogli tako zdrave dobiti; prodajali smo jo od 2 gold. do 8 gold. funt. Al žalibog! že lani se je

bila bolezen začela, da so imeli le nekteri dobro seme, drugi pa ne; al letos se je bolezen razširila tako, da imamo le malo galetu, ker je šlo več kakor pol svilcev pod zlo. Bog miluj! — Ljubi dežek nam je zemljico dobro namočil; bilo ga je namreč zeló potreba. Sená bo zeló malo. Grozdje pa jako jako lepo kaže; Bog nam ga le obvaruj kakošne uíme! Bombaža smo tudi nekoliko za poskušnjo usejali; seme nam je podaril častiti g. J. Košir, vikar v Šembidu in predsednik podružnice kmetijske vipavske; toda suha zemlja je bila kriva, da ni skoraj nič semena iz zemlje pribodlo; kar ga je prišlo, ga je pa neka mrčes spodjedala, da imamo zdaj le malo steblic. Tudi ajlanta ali božjih dreves smo nekoliko nasadili. — Trtoreje so se vrli Podražanje jako poprijeli; da bi se le tako tudi lotili reje lesá. Koliko imamo še golih „gmajn“ pod goro in v brdih, na kateri bi lahko izrastlo za vse trte lesá, kterege bo zdaj primanjkovalo v gozdu, ki je razdeljen. Potreba bo marsikaj učila, da bi nas nadloga prepozno ne zmodrila! Pa tudi sadjo- in murvoreje naj bi se čvrstejše poprijeli po izgledu tukajšnjega kmetovavca vrlega Gašparja Mašič-a. — Naj h koncu še izrečem v imenu vseh čitateljev javno zahvalo častitemu gosp. Valentinu Šraj-u, tukajšnjemu dušnemu pastirju, ki nam oskrbujejo „Novice“ in „Zgodnjo Danico“, pa tudi vrlemu g. Antonu Žgurju, iskrenemu domoljubu, sedmošolcu v Gorici, ki nam pošilja v Podrago „Novice“, „Slovenca“, „Glasnika“, „Čvetje“, „Umnega Gospodarja“ in „Triglava“, tako, da imamo zmiraj dovolj koristnega berila. Slava in hvala vrlima gospodoma!

Iz Predoselj nad Kranjem 10. junija. (Sadjoreja in sviloreja na Kokrici.) Da so pridne roké boljše ko zlate goré, sem videl že večkrat potovaje po svetu, in ravno pred nekaj dnevi sem se spet prepričal na Kokrici nad Kranjem pri marljivem Andreju Net-u. Ima namreč veliko drevesnico, v kateri je mnogo jabelk, hrušek, češpelj, marelic itd. zasajenih, za ktere je žlahne dobil cepove iz mnozih krajev; vsako sorto ima pod številko. Pogledal sem njegov zapisnik, ki se ujema tako natanko s številkami na gredicah, da sem še malo kje kaj tacega videl. Rekel mi je, da ima cepljenih ali požlahnjenih drevesec vsake sorte kakih 10.000 vseh skupaj. Dobí se, in se čez eno ali 2 leti bode dobilo pri njem drevesec raznih žlahnih plemén in prav po ceni, kolikor jih bo kdo želel. Sezite toraj sadjorejci le pridno po njih! — Z drevesnice me spremi k skledariji, in videl sem veliko število skled in mnoge lončene robe, tudi ceví (rorov), po katerih se voda odpelje in razpelje, kamor kdo hoče. Ima jih že narejenih za 1000 sežnjev. Rekel mi je, da jih je že veliko prodal; prodaja jih po 70 krajc. seženj; pravi, da so trdne in da jih, kamor jih je še dal, povsod hvalijo in priporočajo. Kdor jih potrebuje, jih lahko dobí pri njem. — Ko grem ž njim k hiši, mi pokaže blizo 200.000 svilnih črvičev, posebno lepih in zdravih; tisti iz japonskega semena so posebno veliki in lepi, in se že zapredajo; ker niso bolehalí nič, jih misli vse za seme obrniti. Kdor bo tedaj tega semena potreboval, ga dobí pri njem. — Res, ta pridni mož ni bil zastonj s svetinjo in diplomom obdarovan; zaslužil jo je, ker se tako marljivo peča s sadjo- in svilorejo in vsakemu rad pokaže in ga podučí, kako naj dela tudi on. Naj se po izgledu Net-ovem ravnajo vsi rojaki naši, da povzdignejo sadjo- in svilorejo na višo stopnjo sebi in domovini naši na korist.

Janez Saje, učenik.

Iz Vrhnike 19. junija. — Naš starozgodovinski trg je bil včerajšnjo nedeljo ves „in floribus.“ Došlo nam je ljubih gostov „Sokolov“ iz Ljubljane blizo 100. Možnarji so jim na pozdrav pokali na bližnjem griču, postojnska godba je vmes igrala, ves trg je bil na nogah.

*) Drago!

Na lepo okinčanem dvorišču gosp. Goloba si prisedši „Sokol“ svoje gnezdo izvoli, kmali potem pa k veliki sv. maši odide in z njim obila množica ljudstva. Sokolski pevski zbor je izvrstno pel 6 zborov, gospoda Vidic in Coloreto, znana dobra pevca, pa sta pela še vsak en samospev. — Ob eni je bil skupni obed v gostivnici Golobovi, pri katerem je zraven Sokolom prijazne ljubljanske gospôde bil tudi ljubljani načelnik gospod dr. Costa nazoč; trški župan gospod Obreza in c. k. okrajni predstojnik gosp. Mulej pa sta še posebej gostila mnogo gospôde. Po dovršenem obedu so prihajale naše krasotice in še mnogo gospode iz Ljubljane in iz Notranjskega, tako, da se v kratkem začne veselo gibanje. Radost naša pa je do vrhunca prikipela, ko se društvo ob 5. na županovem travniku snide, in tam na pripravljenem orodji v občno pohvalo svojo umetnost v telovadbi skazuje. To so res junaci, da je kaj! Toliko ljudstva ni bilo kmali na Vrhniku na enem kupu, ki je občudovalo gimnastiko Sokolovo in se radovalo nad petjem in vsem, kar se je tû godilo. Pri gosp. Noličevem „Ulajnarji“ pa je hotlo vse smeha popokati. Ko se je v glasoviti „istorii“ navedel dekličem nauk, naj „se držé le civila, da pred pridejo do svojega cilja“, je nek kmetišk fant, ki je ves zamaknjen poslušal, resno opominjal zalo deklè rekoč: „Viš, Uršika, saj sem ti tudi jez že rekel, da pusti soldata.“ Škoda, da čas tako hitro mine! Jelo se je mračiti, in zdajci stopi društvo, zdaj pomnoženo do 105 mož, v vrsto. Gospod načelnik se glasno zahvaluje tržkemu županu gosp. Obrezi in vsem Vrhničanom in Vrhničankam za preprijazni sprejem, mi pa tudi smo jim iz srca klicali „živili! živili!“ Zagotovljamo jim, da nam ostane „Sokolov“ dohod v vednem spominu!*)

Iz Ljubljane. (Iz mestnega zbora.) V poslednji seji 16. dne t. m. je župan dr. Costa odbornikom naznanil, da je diplom častnega mestjanstva za gosp. Fid. Terpinca gotov in da se mu more zdaj vsaki čas izročiti. Na predlog odbornika Maliča so bili izvoljeni župan, župana-namestnik dr. Zupan in odbornik dr. J. Bleiweis, da mu ga izročijo. Župan je dalje naznanil zahvalnico poveljnika c. k. polka Gerstnerjevega za podeljenih 20 veder vina ob blagoslovljenji njihovih zastav, in da je c. k. državno ministerstvo rešilo zadeve zastran sirotnice za občino ljubljansko tako ugodno, da se morejo razprave brž začeti. V svojem sporočilu je župan povdarjal tehtno pripomoč gosp. deželnega poglavarja barona Schloissnigga o tej zadevi tako, da je ves zbor pritrdil županovemu predlogu, naj se deželnemu poglavarju za to prizadevanje, po katerem se bode toliko let pokopana blagodarna stvar rešila svojega mrtvila, naznani zahvalnica. V odbor, ki vzame zdaj sirotnico v prevdarek, so bili izvoljeni mestni župan dr. Costa, odbornika pl. Strahl in pl. Kaltenegger, za njuna namestnika pa odbornik V. C. Zupan. Ker je deželni odbor za svojega zastopnika odločil dr. J. Bleiweis-a, c. k. deželna vlada pa c. k. okrajnega adjunkta, g. Hočevarja, je dotični odbor iz teh ravno imenovanih gospodov sestavljen. — Spomenica dr. pl. Kalteneggerja o stavbinih zadevah pobrežja Ljubljani, kateri se bo struga prihodnje leto uravnala, je bilo po predlogu županovem v prevdarek izročena 4. in 6. razdelku mestnega odbora. — Župan nasvetuje odboru, naj, ker se mudí, svoji prošnji od 8. aprila l. l. zastran dovoljenja mestne cestnine za 6 let, dodá še to, da se mestna cestnina povikša od 1 krajc. na 5 krajc. za vsako vpreženo živino, za nevpreženo pa od pol krajc. na 2 krajc. Mestu, ako hoče tlak povsod in dobro

brez večletnega cincanja popraviti — jasno razkladal župan — bode prizadjala ta poprava veliko stroškov, in pravično je, da tisti pripomorejo, ki ga z vozovi in živino najbolj kvarijo; v Trstu in drugod se odrajtuje veliko večja mestna cestnina. Po večini glasov vendar ni obveljala ta tarifa, ampak po predlogu dr. Schöppela, po katerem naj se zahteva le na 3 in 2 krajc. povišana cestnina. Če tudi s tem si pomaga mesto nekoliko, je vendar očitno, da ni nobene prave razmere med živino vpreženo v voz, ki naj bi plačala le 3 kr., in pa med živino nevpreženo, za katero naj bi se odrajtovalo 2 kr. Ne vemo, kako da so prezrli nekteri gospodje ta razložek! — Tukajšnji luteranski šoli je bilo po nasvetu poročnika šolske sekcije dr. Miteis-a za plačilo učitelja, ki uči slovenščino v tej šoli, po večletni navadi iz mestne kase dovoljeno 100 gold. toda s tem pristavkom, da vodstvo te šole konec leta mestnemu odboru pové, koliko učencev se je učilo slovenščine in s kakošnim vspehom se je učitelj slovenščine za teh 100 gold. trudil v šoli. — Ker pritožba mestnega odbora, da mora za c. k. policijo iz mestne kase doplačevati, pri c. k. ministerstvu ni obveljala, je bil nasvet 3. sekcije, ki ga je odboru predlagal dr. Schöppel, sprejet, da še vprihodnje plačuje mesto ta donesek, ker ga mora, — da pa od sebe vrača vse nasledke, kateri utegnejo izvirati iz tega, mestu ne po pravici naloženega plačila. — O donesku k napravi otročje bolnišnice so bili pomenki zeló živahni, naposled je obveljal predlog dr. J. Bleiweisov: naj danes izreče odbor, da ga je volja pripomoči k potrebni napravi, — da pa znesek se odloči potem, ko bo odboru saj po priliki znano, kolikšni bojo stroški. — Dr. Schöppel je poročeval o pritožbi mnogih posestnikov na ljubljanskem mahu, katerim ni po godi, da je magistrat košnjo na štradonih Rakove jelše v najem dal. Odbor je zavrgel neupravičeno pritožbo. — Tlak na velikem trgu od vodnjaka do šol vendar-le še letos dobimo. Župan je zboru sporočil, da gosp. Vrhovec, ki je nalašč za to v Trst šel, je s tržaško podružnico avstrijske kreditnice, ktera je večidel kamnolomov primorske okolice v zakup vzela, to stvar tako lepo vredil, da more mesto naše brez zadržka potrebno kamenje dobiti po neprenapeti ceni. Zbor je potrdil pogodbo in je gosp. Vrhovcu hvaležen za njegov trud.

— Diplom, gosp. Fid. Terpinču namenjen, je v vsem krasno delo. Pismo, ktero našteva zasluge Terpinčeve, je na pergamentu lično pisano (pisal je g. Maks Gaidič); vezano pa je pismo v zeleni aksamit (žamet) s krasnim srebrnim tiskom (vezal ga je g. Ničman).

— Pod predsedništvom Njih eksc. deželnega poglavarja je bila včeraj zadnja seja onega odbora, ki je bil ustanovljen na pripomoč ubogim Notranjcem. Sporočilo je kazalo, da se je nabralo milodarov v vsem skupaj 17.675 gold. 82 kr., razdelilo se je za semena in živež z vožnino vred 16.214 gold. 56 kr., tedaj je še ostalo 1461 gold. 26 kr. Ker se bo za živež ubogim senožeškega in loškega okraja nakupilo še 170 vaganov koruze in se poravnajo še nekteri stroški, se bojo za ostalih 1000 gold. deloma nakupile obligacije s srečkami, ostanek pa se naloži v hranilnico, da se ta denar, Notranjcem namenjen, njim prihrani za kako drugo tako silo.

— V četrtek popoldne ob 4. uri (ne ob 5., kakor je bilo izprva naznanjeno) je v dvorani mestne hiše prva seja novoizvoljenega matičinega odbora. Program je bil naznanjen v 22. listu. Nadjati se je, da pridejo v zbor vsi odborniki, kateri niso celó predeleč ali po posebnih vzrokih zadržani.

— „Triglav“ daje na znanje, da so te dni prišli Lahi na Fužine (grajščino g. Terpinčevo), pa so pri-

*) Ravno to nam pripovedujejo Sokoli v Ljubljani, kateri se preveseli spominjajo 18. junija vrhniškega. Vred.

nesli pokazat kokonov, ki so jih pridelali doma iz semena, ki so ga lani od gosp. Terpinca kupili, in se ž njim tako hvalijo, da ti kokoni v vsi okolici videmski (Udine) slovijo kot najlepši. Ker je g. Terpinc svoje seme dobil v Polčah od kmeta Jožefa Poharja, je to velika čast za tega pridnega svilorejca, pa tudi za našo gorensko stran, da se svilci tu tako dobro obnašajo. — Vidili smo tudi lepe kokone letošnjega pridelka od grajščine smeledniške, ki je svoje seme od boštanjke grajščine dobila in letos že čez 40 funtov semenskih kokonov po 6 gold. v srebru prodala. — Tudi Netovi kokoni na Kokrici se hvalijo v današnjem listu, in nadjamo se, da bomo mogli lepe in zdrave kokone še drugih svilorejcev letos pohvaliti.

— Vpisati moramo našemu listu novico, da se skor ne pomni, da bi telečje meso bilo tako cenó, kakor je zdaj: funt sprednje četrti po 16, zadnje celó po 13 novih krajc. To je sicer po godi tistim, ki pečenko radi dober kup jedó, — al žalostno znamenje je za živinorejo, da morajo gospodarji zavoljo pomanjkanja klaje teleta tako tiščati od hiše! Res je revež kmet.

— V predzadnjih „Novicah“ je bilo naznanjeno, da zavarovanci pri Greshamu dobivajo 8°/_o. To je pomota; oni dobivajo 80°/_o.

— Odgovor dr. Issleibov v 136. listu „Laibacherčinem“ na opazko Novičino zarad „Triest.“ dopisa je taka arlekinjada, da prekosi vsacega pajaca. Več besedi nimamo za tako robo.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Potihnul je veseli krik na Ogrskem — kaj pa zdaj? Dokler se ne vé, kaj bota deželna zbor v Peštu in Zagrebu zahtevala in kaj bode Nj. Veličanstvo na to odgovorilo, je vsako besedovanje prazno. To je zdaj očitno, da vsi časniki ogrski enoglasno razlagajo cesarjev dohod povoljno; tudi Slovaci se jako radujejo o tem, kar je presvitli cesar odgovoril primasu, da hoče zadovoljiti narode ogrske, in kar je pri neki drugi priliki rekel, da Magjari so bili dozdej gospodarji na Ogrskem, a zdaj je treba, da se naučé, da bodo deželani. — 1. julija jenja vojaško gospodstvo na Ogrskem in navadno deželno glavarstvo prevzame zopet vlado. — V zbornici poslancev dunajskega zbora je bila pretekli teden huda borba. Prišel je v pretres usodni 13. §. ustave, po katerem sme ministerstvo, kadar ni zbran državni zbor, storiti, kar se mu potrebno zdí, in ako spada taka naredba v oblast zborovo, mora ministerstvo potem prvemu državnemu zboru razložiti vzroke in nasledke te naredbe. Ker ta §. ni po vsem jasen in se mnogim poslancem nevaren vidi, da ministerstvo lahko na-se potegne preveliko oblast, je dr. Berger nasvetoval premembo tega §. in večina mu je pritrdila. Za to izvoljeni odbor je po večini nasvetoval zboru novo po-

stavo z dvema resolucijama, po katerem za čas, kadar ni državnega zbora, ima vlada pravico, da vpelje samo sila potrebne, v zakonih neprevidjene in državnim zakonom neprotivne naredbe i to pod odgovornostjo vsega ministerstva in samo s začasno veljavnostjo. Temu predlogu nasproti je nasvetovala manjščina, naj zbor prestopi na dnevni red, to je, naj ostane §. po starem. Zdaj so stopili na noge govorniki za uni in ta predlog; tudi minister Schmerling je govoril in opravičeval ministerstvo, da le kake dva- ali trikrat je ravnalo po tem §., da tedaj zaupanje zasluži, da tudi v prihodnje ne bo zoper ustavo se védlo, — al 107 poslancev je vkljub vsemu temu glasovalo za prenarodbo in le 44 za obstanek 13. §. Ne vé se zdaj, kaj bo iz tega, ker je ministerstvo vidilo toliko nasprotstva zoper sebe in ker so prvaki zbornice pritrjevali, da je ta §. spodtikljej vsi ustavi. — Dr. Toman je z mnogimi družimi poslanci v eni teh sej kupčijsko ministerstvo vprašal: kaj je z reško-zemunsko železnico, Hrvatom toliko potrebno? Minister je obljubil odgovor drugi pot. — Graničari so že volili svoje poslance v deželni zbor — sami oficirji so. Ker v vsem skupaj utegne zbornikov biti blizo 300, morajo zdaj skrbeti za več sedežev v zbornici. „Glasonoša“ trdi iz dobrega vira, da je utemeljenje jugoslavenskega vseučilišča (razun zdravniške fakultete) gotovo. — „Narodni listi“ v Pragi so po 2mesečini prepovedi začeli zopet izhajati 15. t. m. „Hlas“ izhaja kot tedenik. — Državni zbor pruski, tudi neubogljivo déte vladi, je bil razpuščen 17. t. m. — Danes praznujejo v Rimu dan kronanja papeža Pija IX., kateri zdaj 19 let sedijo na prestolu rimskem. — Omer paša, poturčeni Hrvat, zdaj vojskovodja turški, biva zdaj v Rimu, kjer je bil tudi pri sv. očetu. — Slovesni pogreb careviča in vélikega kneza ruskega, ki je umerl v Nici, je bil še le 7. t. m. v Petrogradu. — V Aleksandrii v Eiptu se je prikazala kolera; ali je prava kolera ali naša domača poletinska, ni še gotovo; vendar je vlada vse storila, da se tej morivkivbrani edini vhod skozi Trst v naše dežele.

Denarni zapisnik Matičini.

V drugem letu so k Matici pristopili in plačali:

a) kot ustanovnika:	
Gospod Anton vitez Gariboldi, grajščak v Šiški nad Ljubljano	50 gold.
„ Masten Jožef, kaplan pri sv. Tomažu v Ormužu	10 „
b) z letnim donesekom:	
„ Maučič Jožef, župnik pri sv. Tomažu v Ormužu	2 „
„ Drobnič Andrej, kaplan pri sv. Petru v Ljubljani	2 „
	64 gold.
Z doštetimi poprejšnjimi	1054 „
	Skupaj 1118 „
V Ljubljani 19. junija 1865.	Dr. Jer. Zupanec.

Kursi na Dunaji 20. junija.

5 ^o / _o metaliki 70 fl. 15 kr.	Ažijo srebra 107 fl. 75 kr.
Narodno posojilo 75 fl. 5 kr.	Cekini 5 fl. 20 kr.

Vabilo na naročbo „Novic“

za družega pol leta 1865.

Dosedanje častite naročnike, ki so plačali do konca tega meseca, pa tudi nove naročnike prosimo, naj se oglasijo brž ko morejo z naročnino za „Novice“, da jih potem prihodnji mesec po redu dobivajo. Cena je

za pol leta po pošti dobivanim 2 gold. 20 kr. — za četrt leta pa 1 gold. 15 kr.
za „ „ v tiskarnici jemanim 1 „ 80 „ — za „ „ pa 90 „
za pošiljanje na dom v Ljubljani se plača 18 kr., za prenarodbo napisa med letom 10 kr.